

Sytuacja zdrowotna ludności i jej uwarunkowania a dane statystyki publicznej

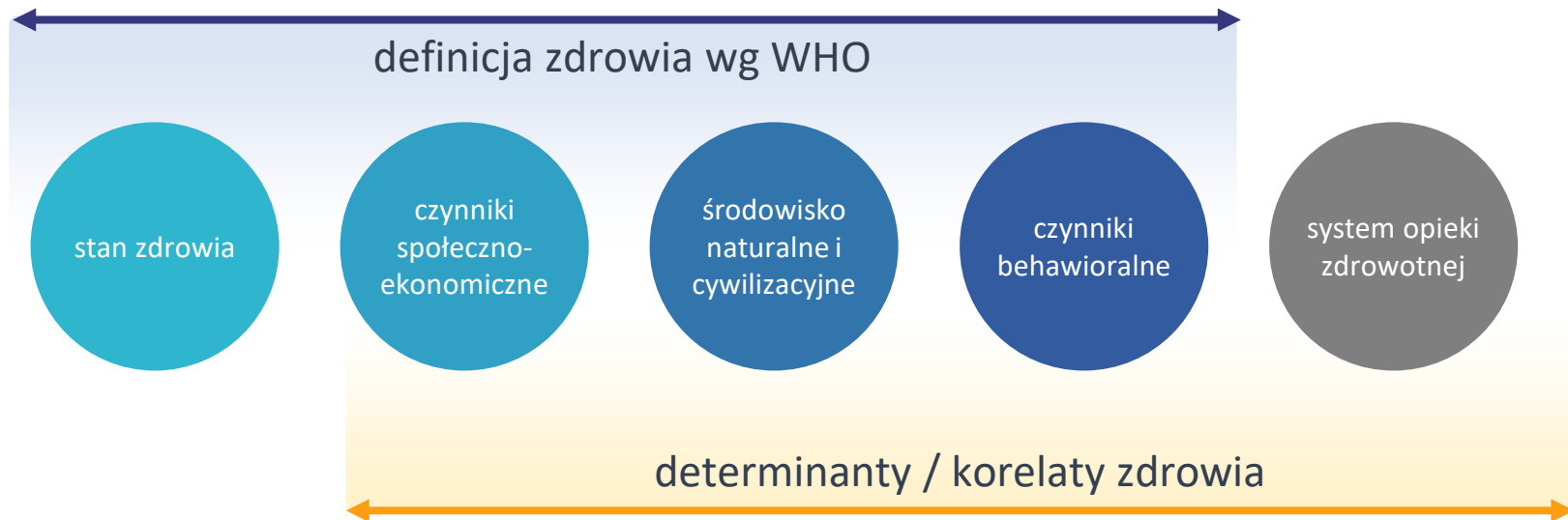
Autorzy: Anna Smaga, dr Bernard Waśko,
prof. Bogdan Wojtyniak

NIZP PZH - PIB

Zakład Monitorowania i Analiz Stanu Zdrowia Ludności

Sytuacja zdrowotna ludności i jej uwarunkowania...

Szeroka definicja zdrowia wg WHO „Zdrowie jest stanem pełnego/całkowitego dobrego samopoczucia/dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko jej brakiem – obiektywnie istniejącej – choroby czy niepełnosprawności”.

... a dane statystyki publicznej

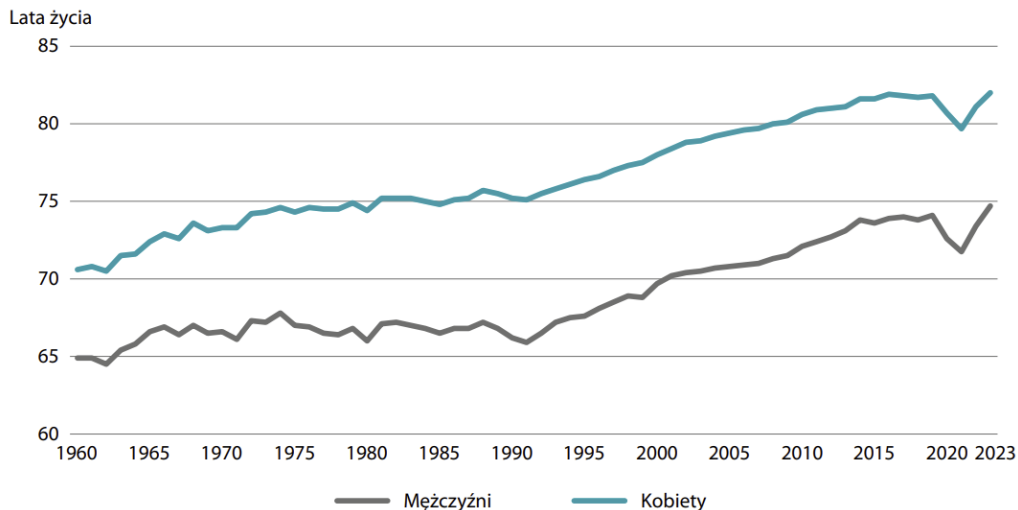
Podążanie za szeroką definicją zdrowia oraz prowadzenie racjonalnej polityki w obszarze zdrowia publicznego wymaga przede wszystkim **monitorowania sytuacji zdrowotnej na podstawie rzetelnych** i jak najbardziej aktualnych danych i **analizy związków między stanem zdrowia a jego determinantami społeczno-ekonomicznymi, środowiskowymi i behawioralnymi, poszukiwania mechanizmów stojących za zmianami stanu zdrowia** oraz wskazywania obszarów wymagających interwencji, a następnie monitorowania i oceny ich skutków.

Determinanty / korelaty zdrowia

Stan zdrowia	Czynniki społeczno - ekonomiczne	Środowisko naturalne i cywilizacyjne	Czynniki behawioralne	Ochrona zdrowia
• Metaboliczne czynniki ryzyka • Niepełnosprawność • Subiektywna ocena stanu zdrowia • Umieralność • Urodzenia • Zdrowie fizyczne • Zdrowie psychiczne	• Bezpieczeństwo • Edukacja • Migracje • Relacje społeczne • Równość płci i dyskryminacja • Warunki ekonomiczne • Warunki mieszkaniowe • Warunki pracy	• Bezpieczeństwo na drogach • Dostęp do infrastruktury, w tym terenów rekreacyjnych • Zanieczyszczenie środowiska i hałas • Zmiany klimatu	• Aktywność fizyczna • Odżywianie • Stosowanie substancji psychoaktywnych	• Dostępność ekonomiczna • Dostępność zasobów • Profilaktyka • Jakość (konsumencka, kliniczna, zarządcza)

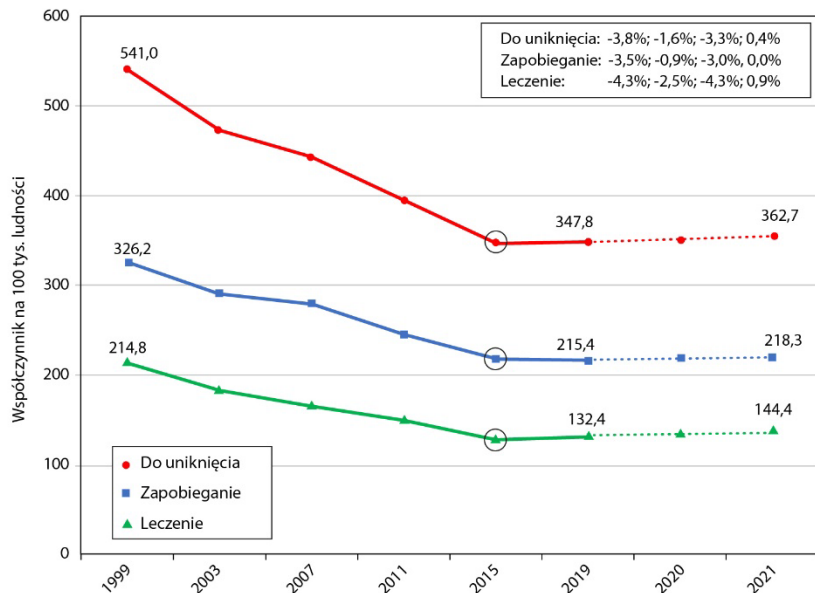
W 2023 roku przeciętne trwanie życia noworodka w Polsce było wyższe niż przed pandemią COVID-19

Przeciętne trwanie życia noworodka w latach 1960-2023 w Polsce

- W 2023 r. odnotowano wzrost trwania życia do 74,7 roku dla mężczyzn i 82 lat dla kobiet.
- Zasadnicze pytanie dotyczy przyszłości - czy uda się poprawiać sytuację zdrowotną i długość życia będzie wzrastała czy jednak będzie się utrzymywała przedpandemiczna stagnacja

Współczynniki zgonów z powodu przyczyn możliwych do uniknięcia, którym można zapobiegać oraz które można leczyć

Tempo spadku współczynników zgonów osób poniżej 75 lat zatrzymało się we wszystkich grupach chorób możliwych do uniknięcia:

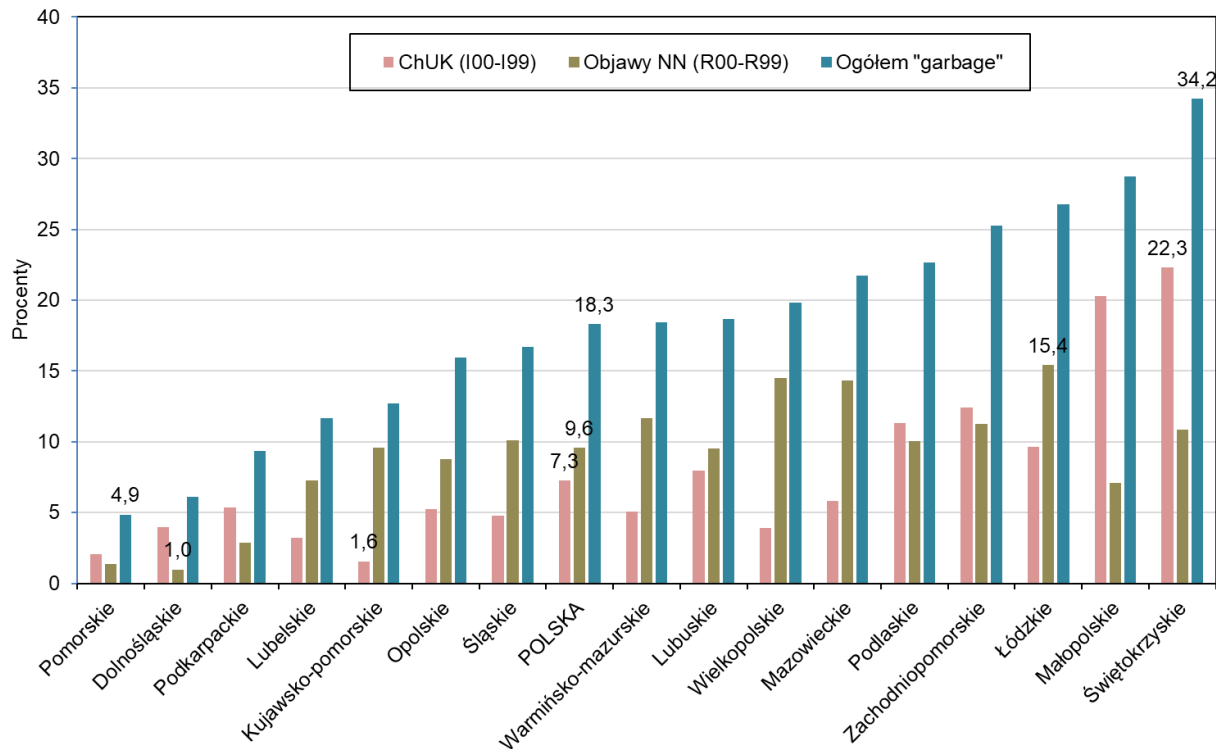
- którym można zapobiegać,
- oraz które można skutecznie leczyć.

wskazuje to na pewne zmniejszenie się skuteczności działań systemu ochrony zdrowia zarówno w obszarze zdrowia publicznego, jak i działalności leczniczej

Wykres 7. Standaryzowane współczynniki zgonów osób poniżej 75 lat z powodu przyczyn możliwych do uniknięcia, którym można zapobiegać oraz które można skutecznie leczyć w latach 1999-2021 – ich trendy oraz średnioroczne względne (%) tempo spadku.

**Jakie znaczenie dla
poprawności wnioskowania
ma spójność orzekania
przyczyn zgonów?**

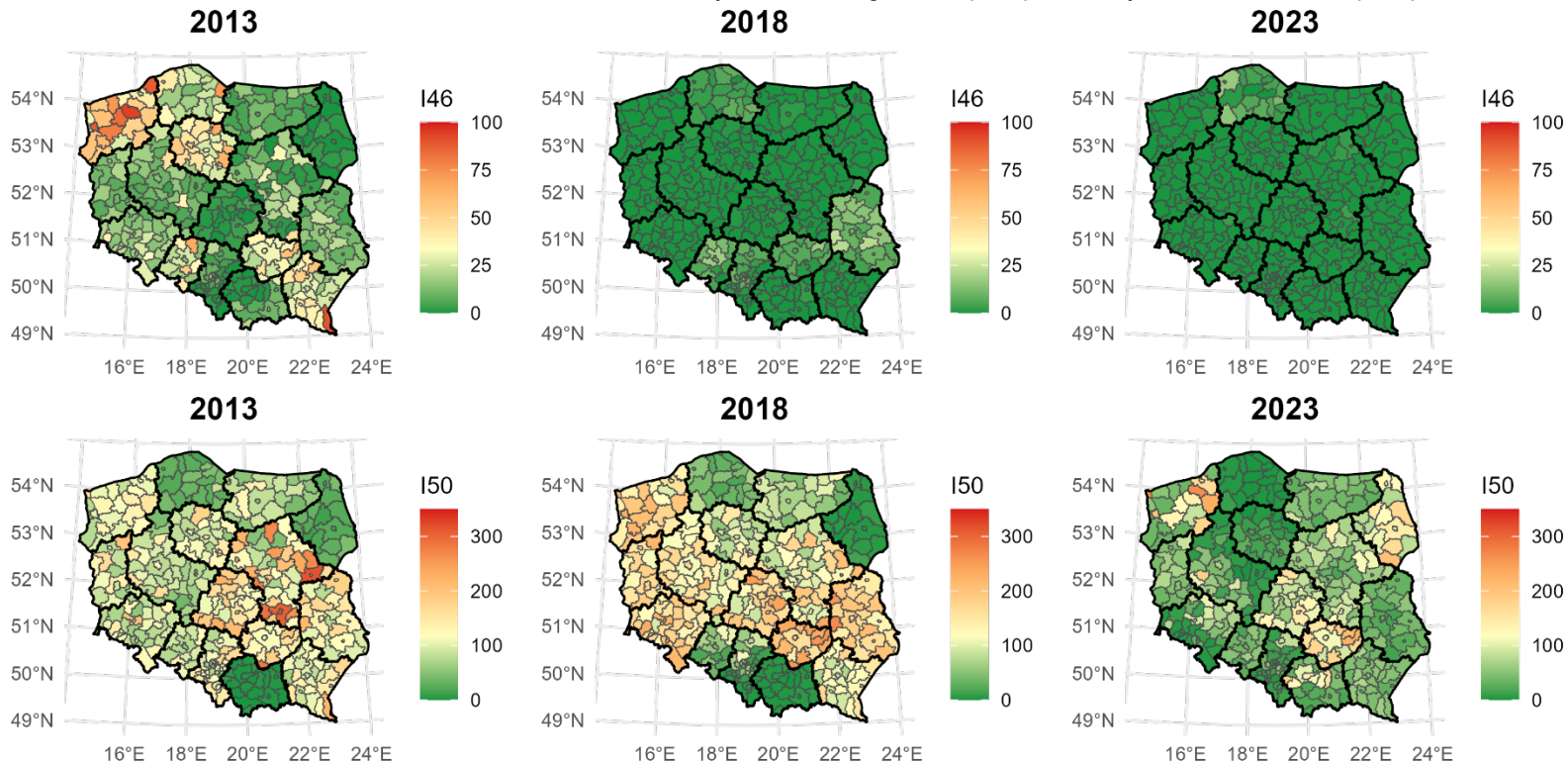
Odsetek zgonów z kodem przyczyny określonym jako „śmieciowy” z danej grupy przyczyn w ogólnej liczbie zgonów, 2023 r

Kluczowe znaczenie ma
 poprawne orzekanie
 o przyczynach zgonu:
 elektroniczna karta zgonu,
 automatyczne kodowanie
 przyczyn zgonu

Zgodnie z WHO garbage codes
 (tzw. „kody śmieciowe”) to kody
 odpowiadające niedokładnym i
 nieściśłym opisom stanów i
 chorób, które uniemożliwiają
 precyzyjne określenie przyczyny
 zgonu. WHO wyróżnia dwie listy
 garbage codes: podstawową i
 rozszerzoną.

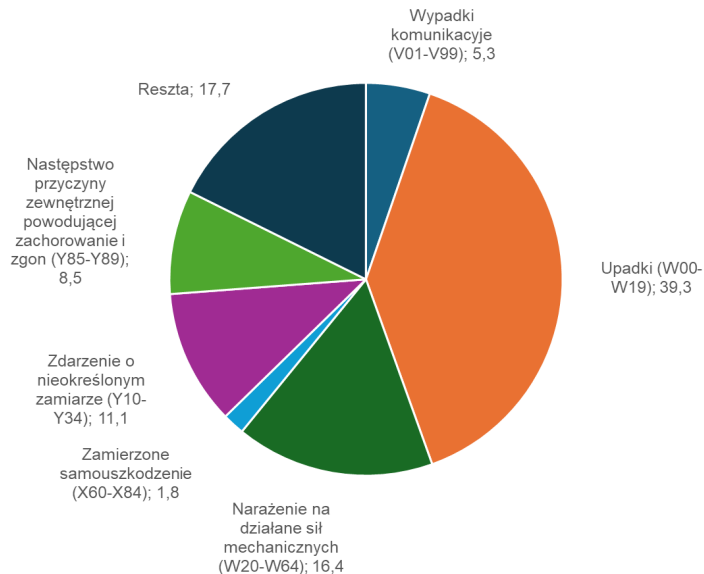
Użycie kodów I46 i I50 w latach 2013-2023, współczynniki rzeczywiste zgonów, populacja ogółem, zatrzymanie krążenia (I46), niewydolność serca (I50)

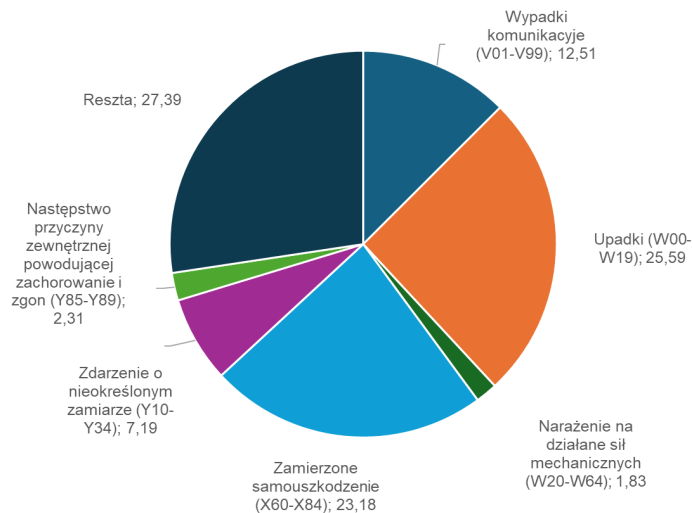
Perspektywa zdrowia publicznego wymaga łączenia zdarzeń zdrowotnych z ich przyczynami

Przyczyny zewnętrzne hospitalizacji i zgonów z powodu urazów lub zatruc (2023)

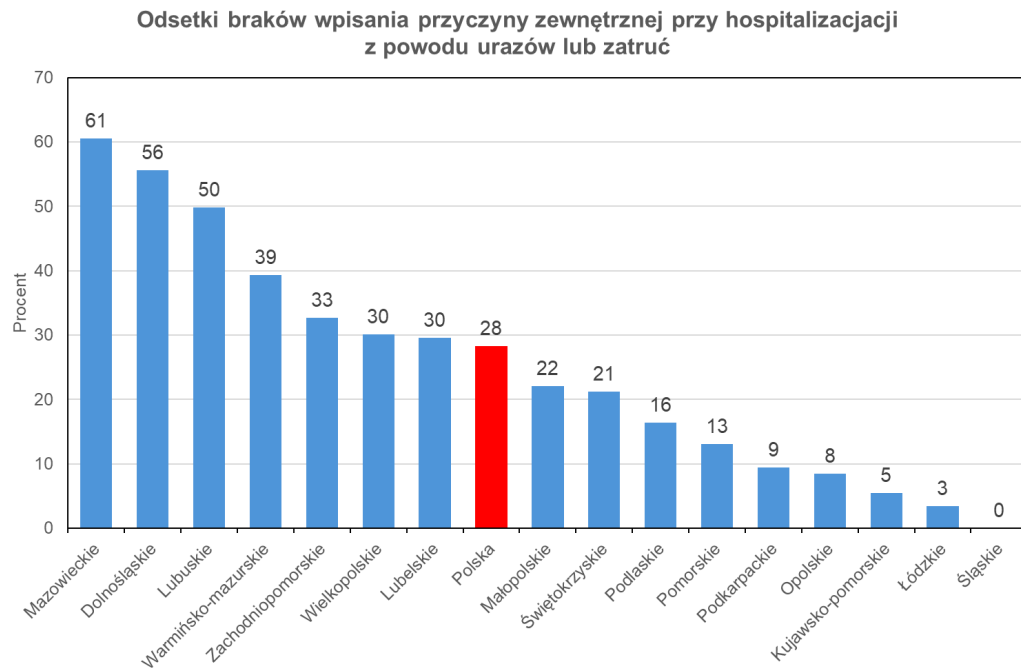
Przyczyny zewnętrzne HOSPITALIZACJI z powodu urazów lub zatruc

Przyczyny zewnętrzne ZGONÓW z powodu urazów lub zatruc

Przyczyny zewnętrzne hospitalizacji z powodu urazów lub zatruc

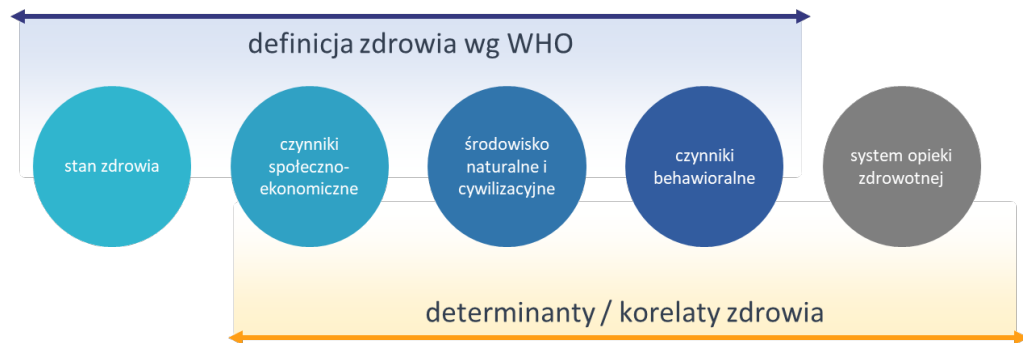
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (ICD S00-T98) w 2023 były przyczyną 12,6% hospitalizacji | u mężczyzn i 8,1% u kobiet

Sytuacja zdrowotna ludności i jej uwarunkowania a **wyzwania** dla danych statystyki publicznej

- Jakość, w tym terminowość i kompletność danych statystyki publicznej
- Trudność w integracji danych z różnych źródeł
- Ograniczony dostęp do danych niezagregowanych

Konieczne jest uzupełnienie danych statystyki publicznej za pomocą

- badań epidemiologicznych gromadzących (badania opinii i badania przedmiotowe)
- analizy danych związanych ze stanem zdrowia z różnych źródeł

Dziękuję za uwagę